

KOHTUOTSUS

EESTI VABARIIGI NIMEL

Tsiviilasja number	2-14-58645
Kohus	Tallinna Ringkonnakohus
Otsuse tegemise aeg ja koht	30. märts 2016, Tallinn
Kohtukoosseis	Kohtunikud Ülle Jänes, Margo Klaar ja Indrek Parrest
Tsiviilasi	Sigula Küla Ühenduse hagi Tartu Hoiu-Laenuühistu vastu võlgnevuse ja viivise saamiseks
Tsiviilasja hind	0 eurot
Vaidlustatud kohtulahend	Harju Maakohtu 19.01.2016 otsus
Kaebuse esitaja ja kaebuse liik	Tartu Hoiu-Laenuühistu apellatsioonkaebus
Menetlusosalised, nende esindajad	Hageja Sigula Küla Ühendus (RK 80188816), lepinguline esindaja adv Risto Käbi Kostja Tartu Hoiu-Laenuühistu (RK 11319532), lepinguline esindaja Taavi Rihvk
Menetluse liik	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

Harju Maakohtu 19.01.2016 otsus jätta muutmata ja apellatsioonkaebus rahuldamata.

Edasikaebamise kord

Ringkonnakohtu otsuse peale võib vandeadvokaadi vahendusel esitada kassatsioonkaebuse Riigikohtule 30 päeva jooksul otsuse kättetoimetamisest alates. Menetlusosaline võib ise esitada menetlusabi saamise taotluse, samuti esitada teise menetlusosalise kaebuse või muu taotluse kohta seisukohti ja vastuväiteid.

Asjaolud ja hageja nõue

Sigula Küla Ühendus esitas 07.10.2014 Harju Maakohtule hagi Tartu Hoiu-Laenuühistu vastu, milles palus kostjalt välja mõista põhivõla 10 192,47 eurot, viivise kindlas summas kohtuotsuseni (06.10.2014 seisuga 765,82 eurot) ja VÕS § 113 lg 1 järgses määras alates kohtuotsuse tegemisest kuni põhivõla tasumiseni.

Menetluskulud palus hageja jätta kostja kanda. Hageja menetluskuludeks on tasutud riigilõiv 600 eurot ja õigusabikulud 3901,74 eurot. Hageja leppis esindajaga kokku õigusteenuse ostmises tulemustasuna kogu menetluse vältel (sh võimalikud kaebemenetlused). Tasu suuruseks on 27,4% hagejale välja mõistetavast summast (nii põhi- kui kõrvalnõue), millele lisandub käibemaks. Hageja nõutav summa 13.11.2015 seisuga kokku on 11 866,60 eurot, millest 27,4% on 3251,45 eurot, millele lisandub käibemaks 650,29 eurot. Õigusabi aruande kohaselt kulus hageja esindajal maakohtu menetluses õigusteenuse osutamiseks 24,7 tundi. Hageja kinnitas, et kõik viidatud kulud on kantud seoses käesoleva tsiviilasja menetlusega. Samuti kinnitas hageja, et ta ei ole käibemaksukohustuslane ega saa käibemaksu kantud kuludelt tagasi arvestada.

Kostja vastuväited

Kostja ei tunnistanud hagi ja palus jätta selle rahuldamata. Menetluskulud palus kostja jätta poolte endi kanda. Kostja vastuväidete järgi on hageja esitatud menetluskulud (õigusabikulud) liialdatud ning nende väljamõistmine hageja viidatud summas oleks kostja suhtes äärmiselt ebaõiglane. Hageja lepingulise esindaja põhjendatud ja vajalikuks ajakuluks kohtumenetluse jooksul saab pidada maksimaalselt 13,8-14,8 tundi ja tunnitasuks maksimaalselt 120 eurot (koos käibemaksuga).

Maakohtu otsuse põhjendused

Harju Maakohus rahaldas hagi ja mõistis välja kostjalt hageja kasuks võlgnevuse 10 192,47 eurot, sissenõutavaks muutunud viivis 1824,75 eurot ja viivise protsendina põhinõudelt (10 192,47 eurot) alates 20.01.2016 kuni põhinõude täitmiseni võlaõigusseaduse (VÕS) § 113 lõike 1 teises lauses ettenähtud ulatuses.

TsMS § 162 lg 1 alusel jäid menetluskulud kostja kanda ning kohus mõistis kostjalt hageja kasuks välja menetluskulud 4501,74 eurot. Toimiku materjalidest nähtuvalt osales tsiviilasjas hageja lepinguline esindaja, seega on antud asjas hageja kantud õigusabikulud menetluskulud.

Tasutud riigilõivu 600 euro näol on tegemist põhjendatud ja vajaliku kulutusega, mis tuleb kostjal hagejale hüvitada.

Kohtule esitatud menetluskulude nimekirjast nähtub, et asja menetluse käigus on hagejale osutatud õigustoiminguid kokku 24,7 tunni ulatuses. Vastavalt menetluskulude nimekirjale moodustavad seega hageja kulud õigusabile kokku 3901,74 eurot (koos käibemaksuga). Tegemist oli keskmisest keerulisema menetlusega, arvestades mh kostja esitatud vastuväiteid hageja nõuetele ja korduvaid taotlusi. Samas tuleb arvestada, et asja menetleti kirjalikus menetluses, materjalide maht ei ole suur ning menetlus on ajaliselt kestnud veidi üle aasta. Eeltoodut arvestades on esindaja toimingud hageja esindamiseks vajalikud ja toimingute ajakulu vastab tsiviilasja sisule ja mahule ning on põhjendatud 24,7 tunni ulatuses. Menetluskulude koostamine ja kohtule esitamine on tõendatud toimikus asuvate dokumentidega. Menetluskulude koostamisele, samuti kostja esitatud menetluskulude suhtes õigusliku positsiooni võtmiseks, pidi eelnema kõigi vajalike asjaolude läbitöötamine, analüüsimine ja seisukohtade kujundamine ning lõpuks nende vormistamine vastavaks kirjalikuks dokumendiks. Menetluskulude koostamine ei ole tehniline töö, sellega kaasneb üldjuhul intensiivne mõttetegevus ja õigusaktide uurimisele suunatud tegevus, milleks aga kulub aega. Oluline on selle juures menetluskulude koostamise fakt ja vajalikkus. Esindaja kulude põhjendatuse ja vajalikkuse hindamisel tuleb eelkõige arvestada, kui palju pidi esindaja sisuliselt töötama selleks, et esindatava huvid saaksid vajalikus ulatuses kaitstud. Toimiku materjalidest ei nähtu, et enne hageja poolt kostja vastu vaidlusega kohtusse pöördumist oleks hagejat esindanud vandeadvokaat Risto Käbi. Seega ei ole alust arvata,

et hagiavalduse koostamise ajaks oleksid olnud vaidluse asjaolud ja peamised tõendid esindajale teada või olulisemad seisukohad juba välja kujunenud.

Hageja ei ole nõudnud (nagu kostja väidab) seadusliku esindaja kohtumenetluse eelsete kulude hüvitamist käesolevas kohtumenetluses. Samuti ei nähtu hageja menetluskulude nimekirjast ajakulu selle kohta, et hageja lepinguline esindaja oleks küsinud kliendilt (hagejalt) abi ja nõu, vaid toimunud on nõupidamine kliendiga ja menetluskulude kliendile ülevaatamiseks/tutvumiseks/kooskõlastamiseks saatmine. Hageja esindaja tunnitasu suuruseks on koos käibemaksuga 157,97 eurot. Arvestades Riigikohtu praktikast, asja keerukust ja asjaolu, et hageja esindajaks on vandeadvokaat, on selline õigusabiteenuse tunnihind mõistlik ja põhjendatud. Lähtudes eelnevast on hageja esindaja põhjendatud õigusabikulude rahaliseks suuruseks 3901,74 eurot (koos käibemaksuga), kuna hageja kinnitas, et ta ei ole käibemaksukohustuslane.

Apellatsioonkaebus

Kostja vaidlustas maakohtu otsuse menetluskulude rahalise suuruse kindlaksmääramise osas ja palus apellatsioonkaebuses temalt hageja kasuks välja mõista õigusabikulud 1776 eurot.

Kostja jääb varem esitatud seisukoha juurde, et hageja lepingulise esindaja tööaruandes toodud toimingutele kulunud aeg on liialdatud. Maakohtu menetluses oli hageja lepingulise esindaja põhjendatud ja vajalik ajakulu maksimaalselt 13,8 – 14,8tundi ning põhjendatud ja vajalik tunnitasu maksimaalselt 120 eurot (koos käibemaksuga).

Täiendavalt tugines kostja Riigikohtu lahendile nr 3-2-1-115-13, mille kohaselt tuleb ka tulemustasu korral hinnata õigusabikulude vajalikkust ja põhjendatust tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 175 lg 1 tähenduses. Menetlusosalise õigusabikulude põhjendatuse ja vajalikkuse hindamisel tuleb arvestada kohtuvaidluse asjaoludega, eelkõige asja keerukuse ja mahuga. Tsiviilasja keerukus tuleneb asja olemusest. Hageja esitatud sooritusnõue - garantii väljamakse nõue -, mis põhineb konkreetsetel garantiidokumendil, oli hageja hinnangul selgepiirilise ja võrdlemisi lihtsakoeline. Kostja ei vaielnud vastu garantiikirja kehtivusele ega garantiinõude suurusele. Vaidluses oli põhiküsimuseks garantiinõude esitamise õigeaegsus, mille väljaselgitamisel pidi kohus sisuliselt üksnes hindama kostja esitatud ekspertiisiakti (kohtuliku ekspertiisi läbiviimise taotluse rahuldamata jätmise tõttu). Arvesse tuleb võtta ka seda, et menetlus toimus kirjalikult (st puudusid kohtuistungite ettevalmistamise ning nendel osalemise kulud), samuti menetluskulude koguarvu ning mahtu - kahepeale esitasid menetlusosalised kohtule ca 10 põhilist menetluskuludokument, millest kõik olid võrdlemisi väikesemahulised ja konkreetset, lühikeste õiguslike analüüside ja põhjendustega ning väheste ja nappide viidetega kohtupraktikale. Seetõttu on arusaamatu, miks luges kohus põhjendatuks kogu hageja taotletavate õigusabikulude väljamõistmise.

Vastus apellatsioonkaebusele

Hageja vaidles apellatsioonkaebusele vastu ning palus jätta selle rahuldamata ja maakohtu otsuse muutmata.

Ringkonnakohtu otsus

Ringkonnakohus leiab, et Harju Maakohtu otsus on vaidlustatud osas seaduslik ja põhjendatud ning apellatsioonkaebuse väited ei anna alust selle tühistamiseks. Kooskõlas TsMS § 657 lg 1 p-ga 1 tuleb maakohtu otsus jätta muutmata ning apellatsioonkaebus rahuldamata. Vastavalt TsMS § 651 lg-le 1 kontrollib ringkonnakohus maakohtu otsuse seaduslikkust ja põhjendatust üksnes osas, mille peale on edasi kaevatud, s.o menetluskulude kindlaksmääramise osas. Vastuseks apellatsioonkaebusele märgib ringkonnakohus järgmist.

Maakohus on hageja menetluskulude nimekirja ja selles näidatud kulude koosseisu piisava põhjalikkusega analüüsinud ja kaebus ei sisalda põhjendusi, mille alusel oleks võimalik otsustada kulude põhjendatuse ja vajalikkuse üle maakohust erinevalt. Tegemist oli keskmiselt keeruka vaidlusega. Kõikidele kostja vastuväidetele ja taotlustele tuli hagejal vastata, et vältida probleeme nõude maksmapanekul. Hageja seisukohad pidid sisaldama ka faktilisi ja õiguslikke argumente, mis olid olulised asja õigeks otsustamiseks. Seejuures ongi oluline menetluskulude sisu ja nende koostamise asjaolud ja vajalikkus, arvestades menetluse käiku ja tulemust. Lühidalt, kuid seejuures ammendavalt ja loogiliselt, formuleeritud menetluskulude koostamine nõuab koostajalt paremaid oskusi ja eeltööd, materjali süstematiseerimist ja väidete loogilist järjestamist ning kooskõlalist esitamist. Seega saab menetluskulude puhul arvestada eelkõige neid konkreetseid väiteid, mis hõlmavad menetluskulude käsitletud vaidluse sisu puudutavaid asjaolusid, sealhulgas nende olulisust ja tähendust vaidluse lahendamise tulemusele. Eeltoodust tulenevalt ei tuvastanud kolleegium asjaolusid, mis võimaldaksid hageja lepingulise esindaja vajalikkust ja põhjendatust ajakulu hinnata teisiti, kui maakohus seda tegi. Lisaks on põhjendamatu kostja käsitus kulude suurusest seoses kohtuistungite mittetoimimise ja istungiteks valmistumise vajaduse puudumisega. See, et asjas ei toimunud kohtuistungeid ega olnud seega ka vajadust istungiteks valmistuda, ei võimalda menetluskulusid vähendada, sest hageja lepingulise esindaja tööaruandes need tegevused ei kajastu. Samuti nähtub kohtuotsusest, et kohus võttis kostja vastuväited menetluskuludele teadmiseks ning hindas hageja lepingulise esindaja toiminguid õigusabi osutamisel neid toimikus sisalduvate tulemustega kõrvutades. Maakohus on kostja vastuväiteid arvestanud, kuigi ei ole nendega nõustunud.

Hageja lepingulise esindaja õigusabi tunnihinna põhjendatuse hindamisel lähtus maakohus Riigikohtu praktikast, tsiviilasja keerukusest ja mahukusest, samuti menetluse kestusest ja esindaja kvalifikatsioonist. Maakohus pidas põhjendatuks käibemaksuta tunnitasmäära 131,64 eurot, mis vastab kohtupraktikas aktsepteeritud tunnitasu keskmisele määrale. Kostja esitatud väited ei anna alust selle muutmiseks.

Kuna praegusel juhul on maakohu otsust vaidlustatud vaid menetluskulude kindlaksmääramist käsitlevas osas, siis kaebuse menetlemisel tekkinud kulusid ei hüvitata (TsMS § 178 lg 4).

/allkirjastatud digitaalselt/

Ü. Jänes

/allkirjastatud digitaalselt/

M. Klaar

/allkirjastatud digitaalselt/

I. Parrest